

Deltaprogramma | IJsselmeergebied

Samenvatting

Plan van Aanpak

Samenvatting Deelprogramma IJsselmeergebied

Samenvatting

Als gevolg van veranderingen in het klimaat stijgt de zeespiegel en nemen piekafvoeren van rivieren toe. Er komen vaker perioden van overvloedige regenval, maar ook neemt de kans op droge zomers toe. Dat vereist nieuw beleid, ook in het IJsselmeergebied.

Deelprogramma IJsselmeergebied

In het Nationaal Waterplan benoemt het Rijk vier opgaven voor het IJsselmeergebied: waterveiligheid, zoetwater, ecologie en ruimtelijke ontwikkeling. Verbindend element voor deze opgaven is de ontwikkeling van het peilbeheer in het gebied. Moet het peil op termijn meebewegen met de stijgende zeespiegel of is handhaven van het huidige peil beter? En zijn misschien andere strategieën denkbaar? Het kabinet wil hierover in 2015, in het tweede Nationaal Waterplan, een besluit nemen.

Het Deelprogramma IJsselmeergebied ondersteunt de besluitvorming door medio 2014 een advies over het peilbeheer op lange termijn op te leveren, samen met een uitvoeringsprogramma op hoofdlijnen en een ontwerp peilbesluit voor de korte termijn. Het ontwerp-peilbesluit voor de korte termijn is gericht op de zoetwateropgave tot circa 2035 en zal in samenhang met het advies over het peilbeheer op de lange termijn (na 2035) worden opgeleverd. Daarnaast zorgt het Deelprogramma IJsselmeergebied voor de borging van de samenhang met het project Toekomst Afsluitdijk en de instelling van een kwaliteitsteam dat over ruimtelijke kwaliteit adviseert en een handreiking ruimtelijke kwaliteit opstelt.

Gelijktijdig met het Deelprogramma IJsselmeergebied werken ook de andere deelprogramma's van het Deltaprogramma aan landelijke opgaven. De beslissingen daarover zijn van invloed op de voorkeursstrategie voor het peilbeheer in het IJsselmeergebied en andersom. Dit vraagt nauwe afstemming, in het bijzonder met de deelprogramma's Rivieren, Rijnmond-Drechtsteden, Zoetwater, Veiligheid en Wadden.

De afstemming betreft de plannings, kennisontwikkeling, bestuurlijke agenda's en bijbehorende werkprocessen.

Het deltaprogramma voorziet in een jaarlijkse cyclus, waarbij in elk 2e kwartaal de balans wordt opgemaakt in het Deltaprogramma dat op Prinsjesdag verschijnt en via dit programma slagen worden gemaakt in de afstemming tussen de verschillende deelprogramma's.

Basiswaarden, uitgangspunten en leidende principes

In het Nationaal Waterplan staan basiswaarden voor het Deltaprogramma die sterk sturend zijn voor de wijze van samenwerking: solidariteit, flexibiliteit en duurzaamheid. Het proces en de resultaten moeten bovendien samenhang en consistentie vertonen en transparant zijn. Het Deelprogramma IJsselmeergebied hanteert in aanvulling hierop een aantal leidende principes, waaronder 'Samen werken, samen sturen en samen financieren' en 'Regionaal wat regionaal kan en centraal wat centraal moet'.

Resultaten oogsten

De ambitie is medio 2014 tot een gezamenlijk advies over een voorkeursstrategie voor de lange termijn en een Ontwerp Peilbesluit voor de korte termijn te komen. Gezien het grote aantal belanghebbenden en de uiteenlopende belangen vraagt dit

om een ongebruikelijke aanpak. Het is belangrijk dat alle belanghebbende partijen daadwerkelijk deelnemen en hun belang inbrengen. Alle belangen blijven gedurende het proces op tafel. De afweging die tot het advies leidt, moet recht doen aan alle belangen.

Het proces wordt ingedeeld in fasen. Iedere fase begint met divergeren en eindigt met trechteren tot een eindresultaat. Het trechteren wordt afgesloten met een oogstmoment in de vorm van een conferentie, om de punten van bestuurlijke overeenstemming en discussie te markeren. Drie aspecten spelen daarin een rol: kennisvorming, wilsvorming en oordeelsvorming. Het accent daartussen zal gedurende het proces variëren en op het eind gaan verschuiven naar oordeelsvorming. De oogst van de ene fase vormt het uitgangspunt voor het plan van aanpak voor de volgende fase.

De eerste fase wordt vooral gekenmerkt door het gezamenlijk op zoek gaan naar feiten (joint fact finding), waarbij het afwegen van belangen geen rol speelt, maar vooral het in beeld brengen van alle belangen die spelen.

Deze werkwijze, waarbij partijen via conferenties gemeenschappelijk stappen voorwaarts zetten en zo het advies vormgeven, is nieuw in bestuurlijk Nederland. De basis is vertrouwen, transparant omgaan met elk ingebracht belang essentieel.

De Bestuurlijke Kerngroep IJsselmeergebied (BKIJ) die bestaat uit vertegenwoordigers van betrokken provincies, waterschappen, gemeenten en het rijk, draagt zorg voor het slagen van het trechterproces, met als sluitstuk steeds de bestuurlijke conferentie. Vertegenwoordigers van maatschappelijke partijen adviseren de BKIJ via het Regionaal Overlegorgaan IJsselmeergebied (ROIJ), dat in 2010 wordt opgericht.

Werkwijze

Het advies komt in drie fasen tot stand, waarbij gewerkt wordt van grof naar fijn:

- fase 1 de opgaven en kansen in deelgebieden van het IJsselmeergebied globaal confronteren met effecten van zoekrichtingen voor het peilbeheer;
- fase 2 potentiële voorkeursstrategieën opstellen;
- fase 3 advies over de voorkeursstrategieën uitbrengen.

De eerste fase (april 2010-maart 2011) geeft inzicht in de nationale en regionale opgaven en kansen in de deelgebieden van het IJsselmeergebied. Aan de hand van zoekrichtingen voor het peilbeheer in het IJsselmeergebied komen effecten en knikpunten in beeld en de mogelijkheden om die te beïnvloeden en regionale opgaven en kansen mee te koppelen. Deze fase levert ook de kaders voor vergelijking van strategieën in de volgende fasen. Dit werk vindt plaats in werkateliers per deelgebied en in thematische ateliers op het schaalniveau van het IJsselmeergebied voor de thema's veiligheid, zoetwater, ecologie en ruimtelijke kwaliteit. Dit maakt maximale participatie mogelijk en voorkomt overvraging van deelnemers.

Belanghebbenden aggregeren de resultaten van de deelgebieden gezamenlijk tot het schaalniveau van het IJsselmeergebied, in een aantal werkateliers. De resultaten vormen de basis voor de oogstrondes. Voor de Afsluitdijk en de Houtribdijk worden door de beheerder Rijkswaterstaat IJsselmeergebied technische studies uitgevoerd.

De provincies zijn de trekkers van het werk in de deelgebieden. Zij zorgen voor de voorbereiding en het vastleggen van de uitkomsten en nemen deel aan een trekkeroverleg voor uitwisseling en afstemming met andere deelgebieden. Deelnemers staan aan de lat voor de inbreng van belangen, kennis en kunde. De inbreng van de waterbeheerders (waterschappen en Rijkswaterstaat) en de gemeenten in het gebied is hierin essentieel.

Het programmabureau Deelprogramma IJsselmeergebied faciliteert en stimuleert het proces. Als onderdeel daarvan stelt het programmabureau een handreiking op om het werk in de deelgebieden te stroomlijnen en geeft invulling aan de thematische ateliers.

In de bestuurlijke Kerngroep IJsselmeergebied zijn in afwachting van definitieve landelijke afspraken over de verdeling van financiën en capaciteit tussen rijk en regio voor het Deelprogramma IJsselmeergebied principeafspraken gemaakt. Deze komen er op neer dat het rijk de kennisvragen financiert die noodzakelijk en gerelateerd zijn aan de nationale wateropgave en dat eventuele mee te koppelen regionale kennisvragen cq. de behoefte om kennis regionaal een slag dieper uit te werken door de regio worden gefinancierd.

Aan dit deelprogramma wordt meegewerkt door Rijk en regio. Medewerkers van gemeenten, waterschappen, provincies en Rijk (ongeveer 26 fte, inclusief regionale processen en technische studies) gaan de komende jaren dit Plan van Aanpak uitwerken en uitvoeren. De verschillende overheden zullen in hun begrotingen de benodigde middelen (ongeveer € 1,2 miljoen, exclusief eventuele regionale uitbestedingen) vrijmaken.

Participatie

Een gedragen voorkeursbesluit vereist goede participatie. Dit kan alleen met niet-vrijblijvende deelname aan het proces. Van de deelnemende samenwerkingspartners wordt verwacht dat zij zich achter de opgave gaan scharen en 'het verhaal van het IJsselmeergebied' breed delen en uitdragen.

In de eerste fase krijgt participatie gestalte door deelname aan de werkateliers in de deelgebieden en op het schaalniveau van het IJsselmeer. De deelnemers in de deelgebieden informeren hun achterbannen. Het programmabureau verzorgt de communicatie op programmaniveau. De deelnemers van de werkateliers vormen een goede afspiegeling van de regionale belangen in de deelgebieden. De trekkers zorgen ervoor dat belanghebbenden in de regio die nog niet betrokken zijn, alsnog de gelegenheid krijgen inbreng te leveren.

Deltaprogramma | IJsselmeergebied

Het Deltaprogramma is een nationaal programma. Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met inbreng van de maatschappelijke organisaties. Het doel is om Nederland ook voor de volgende generaties te beschermen tegen hoogwater en te zorgen voor voldoende zoetwater.

Het Deltaprogramma kent negen deelprogramma's:

- Veiligheid
- Zoetwater
- Nieuwbouw en herstructurering
- Rijnmond-Drechtsteden
- Zuidwestelijke Delta
- IJsselmeergebied
- Rivieren
- Kust
- Waddengebied

www.delta-programma.nl

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Juli 2010